

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
(ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน จากการดำเนินงาน
หรือปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง
อําเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑ วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระ งานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้ เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

๒ กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COCO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมา มีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายในเพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงาน ทางการเงิน Internal Control over Financial Report – Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้านการกำกับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุมภายในแต่เพิ่มเติมในส่วนอื่นๆ ที่ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ

สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้ องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ – องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ – คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ – คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ – องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ – องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ – กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ – ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ – พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ – ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ – ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ – พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ – ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ – องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ – มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ – ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ – ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ – ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน ทันเวลาและ

เหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริง และนำไปปฏิบัติได้ อีกทั้ง ทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

สำหรับแผนบริหารความเสี่ยงฉบับนี้ จะเน้นตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ องค์ประกอบที่ ๒ หลักการที่ ๘ ในเรื่องการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นหลัก

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

➢ Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นอีก

➢ Detective : เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่อง ตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

➢ Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสูญเสียต่อการกระทำผิด ในส่วนที่ พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

➢ Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปราม ล่วงหน้าใน

เรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๒.๓) องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

องค์ประกอบของการทุจริต หรือสามเหลี่ยมทุจริต (The Fraud Triangle)

๒.๔) ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง
๔. การบริหารงานบุคคล

๒.๕) ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- ☒ ๑. ด้านความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ☒ ๒. ด้านความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ
- ☒ ๓. ด้านความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง
- ☒ ๔. ด้านความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล

ชื่อกระบวนการ / งาน

๑. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง
๔. การบริหารงานบุคคล

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknown Factor
๑	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ใด ๆ แลกกับการอนุมัติ อนุญาต หรือการไม่ประวิงเวลาการอนุมัติหรืออนุญาต		✓
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ผู้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อนำเรื่องของผู้มาที่หลังไปพิจารณาดำเนินการก่อน		✓
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดซื้อ หรือหาพัสดุ พนักงานเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ให้กันตาม มารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม ทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่		✓
๔	การบริหารงานบุคคล ผู้ประเมินเรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับผลประโยชน์ ความดีความชอบ		✓

Know Factor : ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดขึ้น ำ หรือมีประวัติอยู่แล้ว
Unknown Factor : ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากทรัพยากร ประสิทธิภาพการดำเนินงานในอดีต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวัง
ในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติ ควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน
หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม
หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก
คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้
อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ใด ๆ แลกกับการอนุมัติ อนุญาต หรือการไม่ประวิงเวลาการอนุมัติหรืออนุญาต		✓		
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ผู้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อนำเรื่องของผู้มาที่หลังไปพิจารณาดำเนินการก่อน		✓		

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดซื้อ หรือหาพัสดุ พนักงานเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม ทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่		✓		
๔	การบริหารงานบุคคล ผู้ประเมินเรียกทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับผลประโยชน์ความดีความชอบ		✓		

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (หาค่าความเสี่ยงรวม (Risk Level Matrix)

ขั้นตอนที่ ๓ นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวังที่มีค่า ๑ – ๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ – ๓ เช่นกัน ค่า ๑ – ๓ โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลังที่สำคัญของกระบวนการงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรม หรือขั้นตอนนั้น เป็น MUST หมายถึงมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้น เป็น SHOULD หมายถึงมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยง การทุจริตค่าของ SHOULD หมายถึงมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

เกณฑ์การพิจารณาระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการและมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาควิชาเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ ลดรายจ่าย เพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือ กระบวนการเรียนรู้ องค์กรความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

เกณฑ์การพิจารณาระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล ในระดับที่รุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์กรความรู้

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ ๓ ๒ ๑

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความ จำเป็นของ การเฝ้า ระวัง ๓ ๒ ๑	ระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ ๓ ๒ ๑	ค่าความ เสี่ยงรวม จำนวน x รุนแรง
๑	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนาจความ สะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ใด ๆ แลกกับการอนุมัติ อนุญาต หรือการไม่ประวิงเวลาการ อนุมัติหรืออนุญาต	๒	๓	๓
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ผู้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่น ใดเพื่อนำเรื่องของผู้มาที่หลังไปพิจารณาดำเนินการก่อน	๒	๓	๓
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดซื้อ หรือหาพัสดุ พนักงานเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม ทำให้ บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่	๒	๓	๓
๔	การบริหารงานบุคคล ผู้ประเมินเรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อแลก กับผลประโยชน์ความดีความชอบ	๒	๓	๓

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือ ขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือ ขั้นตอนรอง SHOULD
๑	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนาจความ สะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ใด ๆ แลกกับการอนุมัติ อนุญาต หรือการไม่ประวิงเวลาการอนุมัติหรืออนุญาต	๒	
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ผู้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อนำเรื่องของ ผู้มาที่หลังไปพิจารณาดำเนินการก่อน	๒	
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดซื้อ หรือหาพัสดุ พนักงานเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ให้กันตาม มารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม ทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติ หน้าที่	๓	
๔	การบริหารงานบุคคล ผู้ประเมินเรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับผลประโยชน์ ความดีความชอบ	๒	

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balance Scorecard

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย stakeholders รวมถึง หน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคราชการ		X	X
ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลดรายจ่ายเพิ่ม Financial		X	X
ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User	X	X	
ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process	X	X	
กระทบด้านการเรียนรู้ องค์กรความรู้ Learning & Growth	X	X	

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น ๓ ระดับ

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยงไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กรไม่มี
ผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

ปานกลาง : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบ ผลงาน
องค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

ต่ำ : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบ ถึง
ผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ดี	ปานกลาง	ต่ำ
๑	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนวยการ ความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทาง ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ใด ๆ แลกกับการอนุมัติ อนุญาต หรือการไม่ประวิงเวลา การอนุมัติหรืออนุญาต	ดี			
		ปานกลาง			
		ต่ำ			ต่ำ
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตาม ภารกิจ ผู้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับทรัพย์สินหรือ ผลประโยชน์อื่นใดเพื่อนำเรื่องของผู้มาที่หลังไป พิจารณาดำเนินการก่อน	ดี			
		ปานกลาง			
		ต่ำ			ต่ำ
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดซื้อ หรือหาพัสดุ พนักงานเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินและหรือผลประโยชน์ ใด ๆ ที่ให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม ทำให้ บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่	ดี			
		ปานกลาง			
		ต่ำ			ต่ำ
๔	การบริหารงานบุคคล ผู้ประเมินเรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อแลกกับผลประโยชน์ความดีความชอบผู้พนักงาน เจ้าหน้าที่เรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อ นำเรื่องของผู้มาที่หลังไปพิจารณาดำเนินการก่อน	ดี			
		ปานกลาง			
		ต่ำ			ต่ำ

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยงในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง เพื่อมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามระดับความรุนแรง

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลสันกลาง

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนาจความ สะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ใด ๆ แลกกับการอนุมัติ อนุญาต หรือการไม่ประวิงเวลาการ อนุมัติหรืออนุญาต	-ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง เรื่อง นโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิด จาก การปฏิบัติหน้าที่ (NO GIFT POLICY
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ผู้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ อื่นใดเพื่อนำเรื่องของผู้มาที่หลังไปพิจารณาดำเนินการ ก่อน	กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามขั้นตอน ภายในระยะเวลาที่กำหนด
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดซื้อ หรือหาพัสดุ พนักงานเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ให้แก่ตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม ทำให้ บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่	-ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง เรื่อง นโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิด จาก การปฏิบัติหน้าที่ (NO GIFT POLICY)
๔	การบริหารงานบุคคล ผู้ประเมินเรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อแลก กับผลประโยชน์ความดีความชอบ	จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม และ กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

แผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงาน
องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่)

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ประเด็น/ขั้นตอน/ กระบวนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความ เสี่ยง			มาตรการในการบริหาร จัดการความ เสี่ยง	ตัวชี้วัด
						ดี	ปาน กลาง	ต่ำ		
๑	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	การออกใบอนุญาต/ต่อ ใบอนุญาตตาม พรบ.การ สาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับ สินบนหรือผลประโยชน์ใด ๆ แลกกับการอนุมัติ อนุญาต หรือการไม่ประวิงเวลาการ อนุมัติหรืออนุญาต	พนักงานเจ้าหน้าที่มีปัญหาทาง การเงิน	ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๑๔๙ และ มาตรา ๑๕๗			✓	-ประกาศองค์การบริหารส่วน ตำบลน้ำบ่อหลวง เรื่อง นโยบายไม่รับของขวัญและ ของกำนันทุกชนิด จากการ ปฏิบัติหน้าที่ (NO GIFT POLICY	ไม่มีเรื่อง ร้องเรียนการ ทุจริตของ เจ้าหน้าที่
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การ ให้บริการตามภารกิจ ผู้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับ ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด	การให้บริการประชาชน เป็นไปตามลำดับขั้นตอน	พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับ ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่น ใดเพื่อนำเรื่องของผู้อื่นมาที่หลัง ไปพิจารณาดำเนินการก่อน	ผู้บังคับบัญชาขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด/ไว้วางใจ	ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๑๔๙ และ มาตรา ๑๕๗			✓	กำกับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ปฏิบัติตามขั้นตอนภายใน ระยะเวลาที่กำหนด	ผลสำรวจความ พึงพอใจการรับ บริการของ ประชาชน
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อ หรือหาพัสดุ	พนักงานเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สิน และหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ให้ กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน ในสังคม ทำให้บุคคลภายนอก เข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่	ความเกรงอกเกรงใจกัน	ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๑๔๙ และ มาตรา ๑๕๗			✓	-ประกาศองค์การบริหารส่วน ตำบลน้ำบ่อหลวง เรื่อง นโยบายไม่รับของขวัญและ ของกำนันทุกชนิด จากการ ปฏิบัติหน้าที่ (NO GIFT POLICY	ผลสำรวจความ พึงพอใจของผู้ ติดต่อราชการ
๔	การบริหารงานบุคคล	การบริหารงานบุคคล	ผู้ประเมินเรียกรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อ แลกกับผลประโยชน์ความดี ความชอบ	ผู้บังคับบัญชาขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด/ไว้วางใจ	ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๑๔๙ และ มาตรา ๑๕๗			✓	จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมด้าน คุณธรรมจริยธรรม และ กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการ บริหารงานบุคคล	ผลการประเมิน ITA ปี ๒๕๖๗

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ สี ได้แก่

✓ สถานะสีเขียว : ไม่เกิด กรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

✓ สถานะสีเหลือง : เกิด กรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ ตาม มาตรการ/

นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรง < ๓

✓ สถานะสีแดง : เกิด กรณีที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ ควรมีมาตรการ/ นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม เพิ่มขึ้นแผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลง ระดับความรุนแรง > ๓

ตารางที่ ๖ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	แดง
๑	ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง เรื่อง นโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิด จากการปฏิบัติหน้าที่ (NO GIFT POLICY	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ใด ๆ แลกกับการอนุมัติ อนุญาต หรือการไม่ประวิงเวลาการอนุมัติหรืออนุญาต	✓		
๒	กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามขั้นตอนภายในระยะเวลาที่กำหนด	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ผู้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อนำเรื่องของผู้มาที่หลังไปพิจารณาดำเนินการก่อน	✓		
๓	-ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง เรื่อง นโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิด จากการปฏิบัติหน้าที่ (NO GIFT POLICY)	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดซื้อ หรือหาพัสดุ พนักงานเจ้าหน้าที่ รับทรัพย์สินและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม ทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่	✓		
๔	จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล	การบริหารงานบุคคล ผู้ประเมินเรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับผลประโยชน์ความดีความชอบ	✓		

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

นำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๖ ออกตามสถานะ ๓ สถานะ โดยสถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมีกิจกรรมหรือมาตรการอะไรเพิ่มเติม โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงออกเป็น ดังนี้

๗.๑ เกินกว่าการยอมรับ (สถานะสีแดง Red) ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

๗.๒ เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีเหลือง Yellow)

๗.๓ ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง (สถานะสีเขียว Green)

ตารางที่ ๗ ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

๗.๑ (สถานะสีแดง Red) เกินกว่าการยอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ที่	ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม

๗.๒ (สถานะสีเหลือง Yellow) เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ที่	ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม

๗.๓ (สถานะสีเขียว Green) ยังไม่เกิด ให้เฝ้าระวังต่อเนื่อง

ที่	ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม
๑	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนวยการ พ.ศ. ๒๕๕๘ พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ใด ๆ แลกกับการอนุมัติ อนุญาต หรือการไม่ประวิงเวลาการอนุมัติหรืออนุญาต	-ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง เรื่อง นโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิด จากการปฏิบัติหน้าที่ (NO GIFT POLICY
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ผู้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อนำเรื่องของผู้นำมาที่หลังไปพิจารณาดำเนินการก่อน	กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามขั้นตอนภายในระยะเวลาที่กำหนด
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดซื้อ หรือหาพัสดุ พนักงานเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม ทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่	-ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง เรื่อง นโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิด จากการปฏิบัติหน้าที่ (NO GIFT POLICY)
๔	การบริหารงานบุคคล ผู้ประเมินเรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับผลประโยชน์ความดีความชอบ	จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๘ เป็นการจัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวมว่ามีผลจากการบริหารความเสี่ยงการทุจริต ตามขั้นตอนที่ ๗ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด (สี สถานะความเสี่ยง สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง สีแดง หมายถึง ความเสี่ยง ระดับสูงมากเพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล

ตาราง ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต (เขียว เหลือง แดง		
	เขียว	เหลือง	แดง
๑	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ. อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกเก็บสินบนหรือผลประโยชน์ใด ๆ แลกกับการอนุมัติ อนุญาต หรือการไม่ประวิงเวลาการอนุมัติหรืออนุญาต	-	-
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ผู้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกเก็บทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อนำเรื่องของผู้มาที่หลังไปพิจารณาดำเนินการก่อน	-	-
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดซื้อ หรือหาพัสดุ พนักงานเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม ทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่-	-	-
๔	การบริหารงานบุคคล ผู้ประเมินเรียกเก็บทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับผลประเมินความดีความชอบ	-	-

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๙ เป็นการจัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต หรือสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ตารางที่ ๘ ต่อผู้บริหารของหน่วยงาน ซึ่งห้วงระยะเวลาของ การรายงานผลขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง จะดำเนินการรายงานปีละ ๒ ครั้ง